

El llenguatge

28/VI/1978

Altrament

Ahora terme adverbial i conjuntiu, el mot altrament té unes possibilitats gramaticals molt àmplies però, potser, no ben definides del tot. Si bé resulta lògica i cal admetre, per tant, que algun cop sigui usat amb un sentit una mica imprecís, com a simple mot introductori, també advertim en d'altres ocasions que no encaixa prou bé en el context en què figura, com si hom hi hagués recorregut atenent únicament la seva sonoritat.

Com a adverbi, altrament vol dir «d'una altra manera, d'una manera diferent». Els exemples amb verbs com pensar, opinar, etc., són molt clars i il·lustratius: Tu penses així però jo m'ho miro altrament.

Com a conjunció, altrament indica que un fet pot tenir lloc si no s'acompleix el que es diu o es demana en una oració anterior: Ho faig perquè m'ho ha demanat: altrament, no ho faria pas. Correspon, en aquest cas, a la locució del castellà «de lo contrario», que cal no voler adaptar mai a la nostra llengua: «del contrari» és una expressió artificiosa, híbrida i inadmissible. Però amb el mateix valor que altrament es pot usar el conjunt si no: ...si no, no ho faria pas.

I, encara, es pot usar altrament amb un valor equivalent a d'altra part o d'altra banda: No m'han convidat i, altrament, no tinc pas ganes d'anar-hi. Es enllaçant amb aquesta significació, com si hom es referís a alguna cosa que no s'ha dit però que és d'inferir, que s'usa altrament com a terme introductori, com en aquest exemple de Solitud, de Víctor Català, en què el pastor explica com es va declarar: Altrament, Lluci, a mi em sembli que em cal muller... Te convindria pas marit, a tu? En aquest cas, doncs, altrament té, de fet, un valor equivalent a ben mirat.

Albert Jané